

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ ІМЕНІ ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»**

**ІНСТРУКЦІЯ
З ОХОРОНИ ПРАЦІ № 1650/86**

ПРИ ВИКОНАННІ ПАЯЛЬНИХ РОБІТ ЗА ДОПОМОГОЮ ПАЯЛЬНИКА

ФАКУЛЬТЕТ ЕЛЕКТРОЕНЕРГОТЕХНІКИ ТА АВТОМАТИКИ

Київ 2018

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ ІМЕНІ ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»

ЗАТВЕРДЖЕНО:

розпорядження декана ФЕА

№ 22 від «09» 10 2018р.

ІНСТРУКЦІЯ
з ОХОРОНИ ПРАЦІ № 1650/86
ПРИ ВИКОНАННІ ПАЯЛЬНИХ РОБІТ ЗА ДОПОМОГОЮ ПАЯЛЬНИКА

1. Загальні вимоги охорони праці

1.1. Дія цієї інструкції поширюється на всіх працівників факультету, зайнятих паянням і лудінням виробів паяльником (далі - пайка паяльником).

1.2. До виконання робіт з паяння паяльником допускаються працівники віком не молодше 18 років, які пройшли навчання, інструктаж і перевірку знань з охорони праці, які освоїли безпечні методи і прийоми виконання робіт, методи і прийоми правильного поводження з пристроями, інструментами.

1.3. У разі виникнення в процесі пайки паяльником яких-небудь питань, пов'язаних з її безпечним виконанням, працівник повинен звернутися до свого безпосереднього або вищестоящего керівника.

1.4. При пайці паяльником на працівника можуть впливати наступні небезпечні і шкідливі виробничі фактори:

- підвищена загазованість повітря робочої зони парами шкідливих хімічних речовин;
- підвищена температура поверхні виробу, обладнання, інструменту і розплавів припоїв;
- підвищена температура повітря робочої зони;
- пожежонебезпека;
- бризки припоїв і флюсів;

1.5. Для місцевого освітлення робочих місць при пайці паяльником повинні застосовуватися світильники з непрозорими відбивачами. Світильники повинні розташовуватися таким чином, щоб їх елементи, які світяться, не потрапляли в поле зору працівників.

1.6. На ділянках приготування флюсів повинні бути водопровідний кран з раковиною і нейтралізуючі рідини для видалення паяльних флюсів, що містять фтористі і хлористі солі, у випадках їх потрапляння на шкіру працівника.

1.7. Робочі поверхні столів і обладнання на ділянках пайки паяльником, а також поверхні ящиків для зберігання інструментів повинні покриватися гладким матеріалом, який легко очищується та обмивається.

1.8. Працівник, зайнятий паянням паяльником, негайно повідомляє свого безпосереднього або вищестоящего керівника про виникнення будь-яких ситуаціях, що загрожують життю і здоров'ю людей, про кожний нещасний випадок, що трапився на виробництві, або про погіршення стану свого здоров'я.

1.9. Працівнику, зайнятому пайкою паяльником, необхідно дотримуватися правил особистої гігієни: перед прийомом їжі і після закінчення роботи вимити руки теплою водою з милом. Їжу необхідно приймати в спеціально обладнаних для цієї мети приміщеннях.

1.10. Працівнику, зайнятому пайкою паяльником, необхідно пройти навчання прийомам надання першої допомоги при нещасних випадках.

1.11. Особи, винні у порушенні правил про охорону праці, несуть відповідальність у порядку, встановленому законодавством України.

2. Вимоги охорони праці перед початком роботи

Перед початком роботи необхідно:

- 2.1. Оглянути робоче місце, привести його в порядок, звільнити проходи і не зашарашувати їх.
- 2.2. Оглянути, привести в порядок і надіти засоби індивідуального захисту.
- 2.3. При використанні паяльника:
 - перевірити зовнішнім оглядом технічний стан кабелю та штепсельної вилки, цілісність захисного кожуха та ізоляції рукоятки.
- 2.4. Перевірити наявність та справність:
 - запобіжних пристроїв;
 - струмоведучих частин електричної апаратури (пускачів, трансформаторів, кнопок і інших частин);
 - засобів пожежогасіння.

3. Вимоги охорони праці під час роботи

Під час роботи необхідно:

- 3.1. Утримувати робоче місце в чистоті, не допускати його зашарашення.
- 3.2. При виконанні робіт дотримуватися прийнятої технології пайки виробів.
- 3.3. Паяльник на робочих місцях встановлювати на вогнезахисні підставки, що виключають його падіння.
- 3.4. Для переміщення виробів застосовувати спеціальні інструменти (пінцети, кліщі або інші інструменти), що забезпечують безпеку при пайці.
- 3.5. Збірку, фіксацію, притиснення з'єднувальних елементів, нанесення припою, флюсу та інших матеріалів на складальні деталі проводити з використанням спеціальних пристосувань або інструментів, зазначених у технологічній документації.
- 3.6. Надлишки припою і флюсу з жала паяльника знімати із застосуванням матеріалів, зазначених у технологічній документації (бавовняні серветки, азбест та інші).
- 3.7. Пайку паяльником в замкнутих просторах проводити паяльником з напругою не вище 12 В і при безперервній роботі місцевої припливної та витяжної вентиляції.
- 3.8. Пайку малогабаритних виробів у вигляді штепсельних роз'ємів, наконечників, клем і інших аналогічних виробів проводити, закріплюючи їх у спеціальних пристроях, зазначених у технологічній документації (затискачі, струбцини та інші пристосування).
- 3.9. Щоб уникнути опіків розплавленим припоєм при розпайці, не висмикувати різко з великим зусиллям дроти, які паяються.
- 3.10. Паяльник переносити за корпус, а не за провід або робочу частину. При перервах у роботі паяльник відключати від електромережі.
- 3.11. При нанесенні флюсів на місця сполучення користуватися пензликом або фарфорового лопаткою.
- 3.12. Вироби для паяння паяльником укладати таким чином, щоб вони знаходилися в стійкому положенні.
- 3.13. На ділянках пайки паяльником не проводити прийом і зберігання їжі, а також не палити.

4. Вимоги охорони праці після закінчення роботи

По закінченні роботи необхідно:

- 4.1. Відключити від електромережі паяльник, освітлення.
- 4.2. Невитрачені флюси прибрати в витяжні шафи або в спеціально призначені для зберігання комори.
- 4.3. Привести в порядок робоче місце, скласти інструменти і пристрої в інструментальний ящик.
- 4.4. Зняти спецодяг та інші засоби індивідуального захисту.
- 4.5. Вимити руки і обличчя теплою водою з милом.

5. Вимоги охорони праці в аварійних ситуаціях

В аварійних ситуаціях необхідно:

5.1. При виявленні несправності в роботі паяльника відключити його від електромережі і сповістити про це свого безпосереднього або вищестоячого керівника.

5.2. При травмуванні, отруєнні і раптовому захворюванні працівника надати йому першу (долікарську) допомогу та, при необхідності, організувати доставку до медпункту.

5.3. При ураженні електричним струмом працівника вжити заходів до якнайшвидшого звільнення потерпілого від дії струму.

5.4. При виникненні пожежі:

- припинити роботу;
- відключити електрообладнання;
- повідомити безпосередньому або вищестоящому керівнику про пожежу;
- повідомити про пожежу службу ДСНС за телефоном **101**;
- провести по можливості заходи з евакуації працівників, гасіння пожежі та збереження матеріальних цінностей.

Завідувач лабораторіями кафедри автоматизації
електромеханічних систем та
електроприводу

О.А. Гончаренко

УЗГОДЖЕНО:
Начальник відділу охорони праці
КПІ ім. Ігоря Сікорського

Е.Г. Луцик

Юрисконсульт